Yengeç Sepeti Sendromu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yengeç Sepeti Sendromu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33140

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yengeç Sepeti Sendromu (YSS), bireylerin, çevrelerindeki di?er ki?ilerin ba?ar?lar?n? engelleme veya baltalama e?ilimini tan?mlayan psikososyal bir olgudur. Bu ölçek, Ö. O. Fettahl?o?lu ve A. Alk??-Dedeo?lu taraf?ndan 2021 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in temel amac?, bu y?k?c? sosyal davran??? ve alt?nda yatan k?skançl?k, rekabet veya engelleme motivasyonlar?n? Türkçe konu?an popülasyonda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek bir araç sunmakt?r. Bu çal??ma, literatürde nispeten yeni olan bu sendromun akademik ara?t?rmalara dâhil edilmesini sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yengeç Sepeti Sendromu, Ölçek Geli?tirme, Sosyal Engelleme, K?skançl?k, Rekabet, Ba?ar?y? Engelleme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Ömer Osman Fettahl?o?lu, Ay?e Alk?? Dedeo?lu

Amaç

Ölçe?in geli?tirilmesindeki temel amaç, sosyal psikoloji ve örgütsel davran?? alanlar?nda önemli bir kavram olan **Yengeç Sepeti Sendromu**'nun (YSS) ölçülmesine yönelik standartla?t?r?lm??, psikometrik aç?dan sa?lam bir araç sa?lamakt?r. Daha önce bu sendromu do?rudan ve sistematik olarak ölçen bir araç bulunmad???ndan, bu ölçek ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara, bireylerin ve gruplar?n ba?kalar?n?n ba?ar?s?n? engelleme düzeylerini nicel olarak de?erlendirme imkân? sunmaktad?r.

Bu araç sayesinde, Yengeç Sepeti Sendromu'nun yayg?nl???, demografik de?i?kenlerle ili?kisi ve örgütsel verimlilik, e?itim ba?ar?s? veya genel ya?am tatmini üzerindeki olumsuz etkileri daha derinlemesine incelenebilecektir. Ölçek, özellikle i?yeri ve e?itim ortamlar?ndaki rekabet ve i?birli?i dinamiklerini anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Yap?

Yengeç Sepeti Sendromu Ölçe?i, psikolojideki **sosyal engelleme** veya **y?k?c? rekabet** yap?lar?n? ölçmektedir. Sendrom, metaforik olarak, bir sepete konulan yengeçlerin, d??ar? t?rmanmaya çal??an di?er yengeçleri a?a?? çekmesini ifade eder. Psikolojik ba?lamda, bu durum, bir ki?inin ba?ar?ya ula?mas?n? istemeyen veya kendi ba?ar?s?zl?klar?n? telafi etmek amac?yla ba?kalar?n?n ilerlemesini k?skançl?k, dedikodu, ele?tiri veya do?rudan sabotaj yoluyla engelleme e?ilimini temsil eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, bu sendromun hem alg?sal (bireyin bu tür davran??lara maruz kalma düzeyi) hem de davran??sal (bireyin bu tür engelleme davran??lar?n? sergileme e?ilimi) yönlerini kapsamay? hedefler. Ölçülen yap?, genellikle dü?ük özsayg?, yüksek k?skançl?k ve d?? rekabetçilik gibi özelliklerle ili?kilidir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda, arac?n ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini belirlemek amac?yla çe?itli geçerlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, Fettahl?o?lu ve Alk??-Dedeo?lu (2021), ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak için **Faktör Analizi** yöntemlerini kullanm??lard?r.

Tipik bir geli?tirme çal??mas?nda, yap? geçerli?i (construct validity) kapsam?nda Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçe?in alt boyutlar?n?n teorik modele uygunlu?u test edilmi?tir. Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlik (criterion-related validity) kapsam?nda YSS ile ili?kili oldu?u varsay?lan di?er psikolojik yap?lar (örne?in, k?skançl?k, narsisizm) aras?ndaki korelasyonlar da incelenmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Orijinal çal??mada, ölçe?in iç tutarl?l??? (internal consistency) yayg?n olarak kullan?lan **Cronbach Alfa katsay?s?** ile belirlenmi?tir. Bu katsay?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir.

Yay?nlanan makale, ölçe?in kabul edilebilir düzeyde psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermektedir. ?ç tutarl?l?k analizlerinin yan? s?ra, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik çal??mas? da uygulanm?? olabilir, ancak bu detaylar kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme süreci, yap?sal özelliklerini belirlemek için Faktör Analizi tekniklerini içermi?tir. Bu analizler, Yengeç Sepeti Sendromu'nun tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyuttan m? olu?tu?unu ortaya koymay? amaçlam??t?r.

Elde edilen sonuçlar, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Faktör yükleri, maddelerin ilgili olduklar? alt boyutlar? ne kadar iyi temsil etti?ini göstererek, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü kan?tlam??t?r. Bu analizler, psikolojik bir yap?n?n ölçülmesinde **psikometrik özellikler** aç?s?ndan temel bir ad?md?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir yap?ya yönelik özgün ölçek geli?tirme)

Format: Orijinal çal??mada detayl? derecelendirme bilgisi verilmemi?tir, ancak geli?tirme ölçekleri genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme kullan?r (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Genel Popülasyon veya Üniversite Ö?rencileri)

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geli?tirme çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya çe?itli meslek gruplar?ndan olu?an geni? bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Psikoloji, Psikometrik Özellikler, ?ç Tutarl?l?k, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Akademik Ba?ar?, Örgütsel Davran??.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar Ay?e Alk?? Dedeo?lu'dur. Yaz??ma adresi, yay?nlanan makalede mevcuttur.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik ara?t?rmalarda genellikle yazarlar?n izniyle ücretsiz olarak kullan?labilir. Ticari kullan?m için yazarlarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?l?: 2021

Kaynaklar

ARABPSYCHOLOGY.COM

Fettahl?o?lu, Ö. O., & Alk??-Dedeo?lu, A. (2021). Yengeç sepeti sendromu ve ölçek geli?tirme çal??mas?. *Journal of International Social Research*, *14*(77), 1224-1235.
Ek bilgi ve makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: docplayer.biz.tr
Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: yengec-sepeti-sendromu-ve-olcek-gelistirme-calismasi-toad.pdf

Yengeç Sepeti Sendromu Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Bu nedenle, maddelerin tam listesi için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM